

Otázky z hygieny, preventivního a sociálního lékařství ke státní závěrečné zkoušce pro školní rok 2019/2020

Otázka č. 1

- a) Primární a včasná sekundární prevence kolorektálního karcinomu a karcinomu plic. Role praktického lékaře.
- b) Účinky vibrací na lidský organismus – místní, celkové. Možnosti prevence, kontraindikace práce v riziku vibrací.
- c) Hlavní faktory ovlivňující zdravotní stav populace a možnost působení na něj. Intervence nespecifické a specifické.

Otázka č. 2

- a) Kategorizace prací. Pracovní prostředí a pracovní podmínky (fyzikální, chemické, sociální).
- b) Hodnocení tělesného vývoje dětské populace. Zevní a vnitřní faktory ovlivňující tělesný rozvoj dítěte.
- c) Kvalita zdravotní péče a metodologie jejího hodnocení. Spokojenost pacientů s poskytovanou zdravotní péčí.

Otázka č. 3

- a) Základní složky potravy – sacharidy a bílkoviny (charakteristika, význam pro zdraví člověka, energetická hodnota stravy). Glykemický index.
- b) Onemocnění z benzenu a jeho homologů (toluen, xylen).
- c) Zdravotní stav obyvatel ČR a jeho vývoj. Hlavní zdravotní problémy současnosti. Duševní zdraví v české a evropské populaci.

Otázka č. 4

- a) Vlivy životního a pracovního prostředí na zdraví (fyzikální a chemické faktory, expozice, vztah dávka-účinek, rozdělení účinků chemických látek a příklady).
- b) Preventivní periodické prohlídky v primární péči (náplň, význam).
- c) Zdravotní potřeby. Diferenciace zdravotních potřeb a zajištění zdravotní péče pro základní typy populačních věkových skupin.

Otázka č. 5

- a) Zdravotní důsledky práce v prašných provozech, možnosti prevence, kontraindikace práce v prašných provozech.
- b) Chemická kontaminace potravy, aditivní látky.
- c) Systém sociální péče v ČR. Návaznost zdravotní a sociální péče včetně interdisciplinární spolupráce. Zdravotní péče o sociálně ohrožené skupiny populace.

Otázka č. 6

- a) Pracovní rizika a nemoci z povolání ve zdravotnictví, prevence, role praktického lékaře.
- b) Alkoholismus (zdravotní důsledky akutní a chronické intoxikace, odvykání).
- c) Metody a hlavní charakteristiky používané k měření a hodnocení populačního zdraví.

Otázka č. 7

- a) Faktory ovlivňující kvalitu vnitřního prostředí (teplota, vlhkost, osvětlení, chemické látky, rostlinné toxiny a alergeny).
- b) Účinky UV záření na organismus a ochrana před ním (UV-A, B, C).
- c) Ukazatele výskytu nemoci a úmrtí v populaci, jejich interpretace a využití.

Otázka č. 8

- a) Prostředí interiérů a zdravotní obtíže (nemoc z budov, syndrom nemoci z budov, možnosti snižování kontaminace interiérů, ionizace ovzduší).
- b) Rizikové faktory v textilním průmyslu a stavebnictví z hlediska jejich vlivu na zdraví pracujících; možnosti prevence.
- c) Ústavní péče a její zabezpečení. Diferencovaná ústavní péče o nemocné a problémy efektivního využívání lůžkového fondu. Návaznost zdravotní péče.

Otázka č. 9

- a) Alkoholismus („příbalový leták“, klasifikace konzumentů).
- b) Zdravotně – hygienická problematika expozice olovu, kadmiu a arzenu z životního a pracovního prostředí.
- c) Ambulantní péče a její zajištění. Druhy ambulantních zařízení. Výhody a nevýhody ambulantní péče z pohledu lékaře, pacienta a dalších účastníků v systému zdravotní péče.

Otázka č. 10

- a) Biologická kontaminace potravy, možnosti prevence jejího výskytu (princip HACCP). Radiační kontaminace potravy.
- b) Zdravotně-hygienická problematika práce s halogeny (chlór a jeho sloučeniny, halogenované uhlovodíky) a sloučeninami dusíku (amoniak, kyanidy a izokyanáty).
- c) Zdravotní politika; subjekty a vlivy, které ji utvářejí. Celospolečenské dopady zdravotně-politických rozhodnutí.

Otázka č. 11

- a) Primární a včasná sekundární prevence karcinomu děložního čípku a prostaty.
- b) Historický vývoj zaměření primární prevence. Činnost a struktura hygienické služby. Zákon 258/2000 Sb. O ochraně veřejného zdraví v platném znění (ochrana a podpora zdraví - principy).
- c) Základní druhy zdravotnických zařízení a jejich problémy. Poskytování zdravotní péče, provoz, interdisciplinární spolupráce, financování.

Otázka č. 12

- a) Infekční a neinfekční choroby plicní, úloha prostředí při jejich vzniku a rozvoji, prevence.
- b) Hygiena práce v zemědělství (rostlinná a živočišná výroba). Chemické látky v zemědělství.
- c) Právní aspekty činnosti lékaře. Poučení pacienta, informovaný souhlas, odmítnutí zdravotního výkonu pacientem, dříve vyslovené přání, hospitalizace pacienta bez souhlasu.

Otázka č. 13

- a) Charakteristiky chronických expozic chemickým látkám a souvisejících onemocnění. Možnosti identifikace nebezpečných chemických látek. Formy monitorování expozice chemickým látkám. Karcinogeny (výskyt, příklady, klasifikace).
- b) Dlouhodobé nadměrné jednostranné zatížení, vliv na zdraví člověka.
- c) Práva dospělých pacientů a problémy s jejich dodržováním. Právní normy a deklarace týkající se práv pacientů.

Otázka č. 14

- a) Účinky ionizujícího záření na organismus. Ochrana zdraví pracovníků. RTG a radioizotopová pracoviště.
- b) Hygiena pedagogického procesu – význam její aplikace pro prevenci poškození zdraví, symptomy v praxi praktického lékaře. Prevence úrazů a poškození zdraví u dětí (pravidla pro organizování akcí pro děti, dětská hřiště).
- c) Kulturní, etnické a náboženské aspekty zdravotní péče. Specifika klinické praxe v multikulturní společnosti.

Otázka č. 15

- a) Profesionální dermatózy (vlivy fyzikální, chemické, biologické), kontraindikace pro práci v riziku kožních chorob.
- b) Hygienická problematika odpadů (pevných a tekutých). Odstraňování pevných a tekutých odpadních látek ve zdravotnických zařízeních.
- c) Zdravotnický informační systém. Tradiční statistiky o zdravotním stavu populace. Význam a použití mezinárodní klasifikace nemocí. Informační systém v primární péči.

Otázka č. 16

- a) Profesionální poškození sluchu z hluku. Možnosti prevence, kontraindikace pro práci v riziku hluku.
- b) Prevence kardiovaskulárních onemocnění – populační a individuální strategie. Použití tabulky koronárního rizika v primární prevenci ICHS.
- c) Ekonomické aspekty poskytování zdravotní péče. Zdravotní pojištění. Práva a povinnosti pojištěnce. Efektivita zdravotní péče.

Otázka č. 17

- a) Zdroje pitné vody (vodovody, studny, prameny, balená voda, automaty).
- b) Rizikové faktory ve strojírenství z hlediska jejich vlivu na zdraví pracujících. Možnosti prevence.
- c) Sociální opora a zdraví. Podoby sociální opory. Význam sociální opory v případě nemoci.

Otázka č. 18

- a) Primární a včasná sekundární prevence karcinomu prsu a kůže.
- b) Kritéria kvality pitné vody. Doporučení pro konzumaci.
- c) Základní principy lékařské etiky. Etický kodex České lékařské komory.

Otázka č. 19

- a) Hygiena provozu nemocnic (příjem nemocných, osobní hygiena personálu a nemocných, manipulace s prádlem, úklid, ochranný léčebný režim, návštěvy).
- b) Kvalita pitné vody v ČR. Expozice populace kontaminantům z pitné vody. Karcinogenní riziko z pitné vody. Aktuální kvalita rekreačních vod ve volné přírodě.
- c) Etická dilemata v medicíně. Problematika eutanázie a paliativní medicíny. Etické aspekty spolupráce mezi pacientem a lékařem včetně odmítnutí lékařského výkonu.

Otázka č. 20

- a) Nozokomiální nákazy, faktory ovlivňující jejich vznik a šíření, možnosti prevence.
- b) Problematika tabakismu. Prevalence kouření v ČR. Aktivita za nekouření, možnosti zdravotní prevence – peer programy, program „4P“, náhradní terapie nikotinem.
- c) Sociálně-medicínské problémy lékařské péče o dětské pacienty (včetně hospitalizace). Práva dětských pacientů.

Otázka č. 21

- a) Režim dne, biologické rytmy. Zdravotnická problematika práce na směny.
- b) Hodnocení zdravotních rizik v hygienické praxi (principy hodnocení a řízení chemických rizik, příklady použití v praxi).
- c) Charakteristika a druhy preventivní péče. Příklady preventivních programů u různých skupin onemocnění.

Otázka č. 22

- a) Testování karcinogenního potenciálu (základní princip testů in vitro, příklady).
- b) Pracovní stres, zdroje nadměrné psychické zátěže na pracovišti a možnosti jejich snížení, resp. eliminace.
- c) Screening, jeho možnosti a meze. Kvantitativní míry pro hodnocení screeningových testů. Screening v primární péči.

Otázka č. 23

- a) Hodnocení výživového stavu (BMI; % tělesného tuku, WHR). Možnosti sledování výživových zvyklostí.
- b) Psychická zátěž ve zdravotnictví. Syndrom vyhoření. Metody používané v mentální hygieně.
- c) Demografie a její využití v péči o zdraví populace. Demografické stárnutí.

Otázka č. 24

- a) Zdravotně – hygienická problematika expozice rtuti, chromu a niklu z životního a pracovního prostředí.
- b) Wellness (základní součásti). Fyzická zdatnost (komponenty zdatnosti, ovlivňující faktory, testování zdatnosti, přínosy a rizika pohybové aktivity).
- c) Sociální rozdíly a zdravotní stav populace. Princip ekvity a solidarity v koncepci a poskytování zdravotní péče.

Otázka č. 25

- a) Obezita, nadváha, metabolický syndrom – etiologie, zdravotní rizika, možnosti prevence.
- b) Rizikové faktory v gumárenském a dřevozpracujícím průmyslu, prevence.
- c) Dva modely: biomedicínský a bio-psycho-sociální. Fenomén medicinizace/medikalizace problémů a jeho důsledky.

Otázka č. 26

- a) Kontaminace venkovního ovzduší (determinující faktory, smog, účinky hlavních kontaminantů a úroveň kontaminace v ČR).
- b) Ergonomie z hlediska hygieny. Práce vsedě a ve stoje. Aplikace ve zdravotnické praxi.
- c) Epidemiologické studie, typy, význam, využití. Výhody a nevýhody u jednotlivých typů studií.

Otázka č. 27

- a) Přímá rizika výživy. Potravinová pyramida.
- b) Způsoby prevence na pracovišti – kolektivní, individuální (OOPP, pracovně-lékařské preventivní prohlídky).
- c) Právní odpovědnost lékaře. Poskytování informací ve zdravotnictví, povinná mlčenlivost. Vedení zdravotnické dokumentace.

Otázka č. 28

- a) Riziková práce, poškození zdraví z práce (pracovní úraz, nemoc z povolání, ohrožení nemocí z povolání).
- b) Zásady vhodné pohybové aktivity (vlivy objemu, obsahu, intenzity a frekvence pohybové aktivity na zdraví).
- c) Primární zdravotní péče. Primární péče a sebepéče. Domácí péče.

Otázka č. 29

- a) Základní složky potravy – tuky (charakteristika, význam, doporučený příjem). Transmastné kyseliny.
- b) Účinky neionizujícího záření na organismus a ochrana před ním (viditelné světlo, IR, mikrovlny a radiovlny).
- c) Vznik a činnost WHO, zdravotní programy uplatňované v ČR. Zdraví 2020.

Otázka č. 30

- a) Energetický výdej a namáhavost práce. Pracovní výkon a možnosti jeho ovlivnění. Únava a odpočinek.
- b) Výživa dětí (prenatálně, postnatálně), odlišnosti výživy kojenců a batolat.
- c) Kvalita života. Kvalita života související se zdravím. Metody hodnocení kvality života.